

การปรับปรุงและขยายตลาดชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง จังหวัดนครพนม

ชาวบ้านตำบลบ้านกลางส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และได้ปลูกพืชผัก ผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ ไร่ขายเป็นอาชีพเสริม แต่ไม่มีสถานที่จำหน่ายสินค้า ต้องนำสินค้าไปจำหน่ายที่ตลาดสดเทศบาลเมืองนครพนม ทำให้เพิ่มภาระค่าใช้จ่าย และไม่สะดวกในการเดินทาง ชาวบ้านจึงได้ร่วมกันบริจาคทรัพย์สินและแรงงานในการก่อสร้างตลาดจำหน่ายสินค้าขึ้นที่บริเวณที่สาธารณะของหมู่บ้าน ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเป็นอย่างมาก โดยมีชาวบ้านทั้งในหมู่บ้านและประชาชนที่เดินทางผ่านไปมาซื้อขายสินค้า

ปัจจุบันตลาดดังกล่าวได้มีพ่อค้าแม่ค้านำสินค้าเข้ามาจำหน่ายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ แต่สภาพของตลาดได้ทรุดโทรมลง และตั้งอยู่ในบริเวณลาดต่ำ ทำให้ในฤดูฝนเกิดน้ำท่วมขังรวมทั้งไม่ถูกสุขลักษณะ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลางได้เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ปรึกษากับชาวบ้านและคณะกรรมการตลาด ตลอดจนคณะกรรมการหมู่บ้านต่างๆ ของตำบลบ้านกลาง ซึ่งมีความเห็นว่าควรปรับปรุงตลาดดังกล่าว

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: เมืองนครพนม

จังหวัด: นครพนม

ประชากร: 8,662 คน

พื้นที่: 23.69 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

วิถีใหม่

อบต.บ้านกลาง จึงได้จัดทำ "การปรับปรุงและขยายตลาดชุมชน" ขึ้นในปี 2545 เพื่อปรับปรุงตลาดในตำบลให้เป็นศูนย์จำหน่ายสินค้าชุมชนที่มีสภาพสะอาด ถูกสุขลักษณะ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้ และให้เป็นสถานที่แสดงสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. ปรับปรุงพื้นที่ตลาดโดยถมดินให้สูงขึ้น ก่อสร้างอาคารปูน โครงหลังคาเหล็กมุงกระเบื้อง 1 หลัง มีแท่นจำหน่ายสินค้า 6 แท่น แต่ละแท่นแบ่งได้ 4 แผง รวม 24 แผง ก่อสร้างอาคารห้องน้ำชาย-หญิง รวม 4 ห้อง และจัดทำระบบสาธารณูปโภคไฟฟ้า น้ำประปา และระบบระบายน้ำภายในตลาด
2. ด้านการบริหารตลาด แต่งตั้งคณะกรรมการ จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้นำชุมชน สมาชิกสภา อบต. และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชน เพื่อดูแลและบริหารจัดการตลาดรวมทั้งจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตลาด โดยที่มีกำหนดการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง
3. จัดทำระเบียบ ข้อบังคับตำบลบ้านกลางเรื่องตลาด พ.ศ. 2545 เพื่อบังคับใช้ โดยกำหนดให้ประชาชนทั่วไปสามารถเช่าเพื่อขายสินค้าได้ในอัตราเดือนละ 300 บาท/แผง ส่วนร้านค้าที่สร้างแผงเหล็กกันเพื่อให้เป็นร้านขายของชำ จัดเก็บในอัตราเดือนละ 1,000 บาท/แผง และรายได้ที่เกิดขึ้นจะนำมาเป็นค่าสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าตอบแทนพนักงานจัดเก็บขยะ เดือนละ 1,500 บาท ค่าตอบแทนกรรมการเดือนละ 100 บาท/คน ส่วนที่เหลือจะนำไปใช้เพื่อพัฒนาตลาดและให้แก่สาธารณะประโยชน์ต่างๆ
4. ด้านการดูแลตลาด จัดจ้างพนักงาน จำนวน 1 คน เพื่อทำหน้าที่ในการจัดเก็บขยะเข้า-เย็น โดยที่ผู้ประกอบการในตลาดต้องมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาความสะอาด

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน	1. งบประมาณจากงบกระตุ้นเศรษฐกิจระดับตำบล ของรัฐบาล ซึ่งจัดสรรผ่าน อบต. ในปี 2545 จำนวน 1,000,000 บาท เพื่อใช้ในการปรับปรุงพื้นที่ สร้างอาคารตลาด ก่อสร้างห้องน้ำชาย-หญิง และจัดทำระบบสาธารณูปโภค
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. อาคารตลาด 1 หลัง 2. ห้องน้ำชาย-หญิง 4 ห้อง
บุคลากร	1. ลูกจ้างตลาด ทำหน้าที่ในการจัดเก็บขยะภายในตลาดเช้า-เย็น อัตราจ้าง 1,500 บาท/เดือน 1 คน ทำงานทุกวัน 2. คณะกรรมการตลาด ทำหน้าที่ในการบริหารตลาด จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย จำนวน 10 คน ได้รับค่าตอบแทนคนละ 100 บาท/เดือน ทำงาน 1 วัน/เดือน 3. ประชาคมตำบล สำรวจสภาพปัญหา และระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไข จำนวน 91 คน ทำงาน 1 วัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
กุมภาพันธ์ 2545	- อบต.บ้านกลางจัดเวทีประชาคมขึ้นเพื่อรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้นำเสนอแผนการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชนขึ้น เวทีประชาคมจึงได้นำประเด็นปัญหาตลาดชุมชนที่มีสถานที่คับแคบ มีสภาพที่ทรุดโทรม มีน้ำท่วมขังและไม่ถูกสุขลักษณะ ซึ่งทุกฝ่ายที่เข้าร่วมก็ได้ตระหนักถึงปัญหานี้ จึงได้ตกลงให้เสนอแผนการดำเนินงานปรับปรุงตลาดจำหน่ายสินค้าชุมชนบ้านกลาง - อบต.นำมติของที่ประชุมประชาคมมาเขียนเป็น เพื่อเสนอของบประมาณจากงบกระตุ้นแผนการดำเนินงานเศรษฐกิจระดับชุมชน - นำเสนอสู่อำเภอ และจังหวัดและจังหวัดอนุมัติโครงการ	อบต. / ประชาคมตำบล/ ผู้นำชุมชน
มีนาคม 2545	- ดำเนินการรื้อถอนตลาดเก่า และปรับปรุงพื้นที่	ปลัด อบต./ หัวหน้าส่วนโยธา
เมษายน – มิถุนายน 2545	- ดำเนินการก่อสร้างอาคารตลาดพื้นปูน โครงเหล็ก และหลังคามุงกระเบื้อง ก่อสร้างอาคารห้องน้ำชาย-หญิง และก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคไฟฟ้า น้ำประปา - แต่งตั้งคณะกรรมการตลาด โดยคัดเลือกจากผู้นำชุมชน สมาชิกสภา อบต. และผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเพื่อทำหน้าที่บริหารตลาด จำนวน 10 คน - จัดทำระเบียบข้อบังคับตำบลบ้านกลางเรื่องตลาด พ.ศ. 2545 โดยกำหนดให้จัดเก็บค่าเช่าตลาดในอัตรา 300 บาท/แผง ส่วนแผงที่มีการต่อเติมให้จัดเก็บในอัตรา 1,000 บาท/แผง และจัดจ้างลูกจ้างเพื่อทำหน้าที่จัดเก็บขยะเช้า-เย็น 1 คน ในอัตรา 1,500 บาท/เดือน	ปลัด อบต./ หัวหน้าส่วนโยธา / คณะกรรมการตลาด

วัน เดือน ปี	กิจกรรมที่ทำ	ผู้รับผิดชอบ
กรกฎาคม 2545 เป็นต้นมา	- เปิดให้ประชาชนเข้ามาเช่าพื้นที่ตลาด และเปิดตลาดตามปกติ ซึ่งมีผู้เข้ามาค้าขายประจำ จำนวนประมาณ 40 ราย	คณะกรรมการตลาด
ในช่วงปี 2546	- จัดทำร่องระบายน้ำ และรางน้ำฝน โดยใช้เงินที่ได้จากการจัดเก็บรายได้	คณะกรรมการตลาด

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร -- -- บทบาทความร่วมมือ --

ประชาคมตำบล เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและความต้องการในการแก้ไขปัญหาตลาดในชุมชน

กระทรวงมหาดไทย สนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ในการปรับปรุงตลาด จำนวน 1,000,000 บาท

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. สภาพของตลาดชุมชนที่ชาวบ้านได้ช่วยบริจาคเงินในการก่อสร้างเพื่อให้เป็นสถานที่แลกเปลี่ยนซื้อขายสินค้าภายในชุมชนได้ขาดทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ในฤดูฝนมักเกิดน้ำท่วมขังซึ่งทำให้ชาวบ้านที่มาใช้บริการไม่ได้รับความสะดวก นอกจากนั้นตลาดเดิมมีสภาพที่ไม่ถูกสุขลักษณะตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุข

หลังการดำเนินการ

1. ตลาดชุมชนก่อสร้างใหม่ให้ได้มาตรฐาน จึงไม่มีปัญหาเรื่องน้ำท่วม นอกจากนั้นสภาพทั่วไปของตลาดยังมีความสะอาดมากขึ้น และมีระบบสาธารณูปโภค ระบบระบายน้ำที่ถูกสุขลักษณะ จึงทำให้ตลาดชุมชนสามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นพื้นฐาน 8 ข้อ ของกระทรวงสาธารณสุข เช่น มีร่องระบายน้ำ มีห้องน้ำแยกชาย-หญิง มีที่ล้างมือ และแท่นจำหน่ายสินค้ายกระดับสูงกว่าพื้นไม่ต่ำกว่า 1 เมตร เป็นต้น
2. ตลาดได้รับความนิยมจากประชาชนทั้งในตำบลและในพื้นที่ใกล้เคียง เนื่องจากทำเลที่ตั้งอยู่ติดถนนสายหลักและใกล้กับพื้นที่ในหลายตำบล มีผู้ประกอบการเข้ามาเช่าพื้นที่ประมาณ 40 ราย และสามารถจัดเก็บค่าเช่าตลาดได้ประมาณ 9,000 บาท/เดือน เมื่อหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการแล้วจะเหลือเงินประมาณ 4,000 บาท/เดือน
3. ตลาดในชุมชนสามารถสร้างรายได้ก่อให้เกิดเงินหมุนเวียนให้แก่คนในชุมชน โดยที่ผู้ประกอบการค้าขายสินค้าในตลาดมีรายได้เฉลี่ย 6,000 บาท/เดือน นอกจากนี้ยังได้กลายเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลด้วย

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
พื้นที่บริเวณตลาดมีจำกัด เนื่องจากมีแผงจำหน่ายสินค้าเพียง 24 แผง ทำให้เกิดปัญหาการแย่งพื้นที่การขายสินค้า	อบต.ได้ดำเนินการให้พ่อค้าแม่ค้าจับฉลากและจัดหาพื้นที่ให้กับแม่ค้าทุกราย โดยการตั้งโต๊ะเสริมให้แก่แม่ค้า

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การดำเนินงานต้องเกิดจากความต้องการของประชาชนในชุมชน ที่เสนอความต้องการผ่านเวทีประชาคม และ อบต.ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ในการจัดหางบประมาณมาเพื่อใช้ในการดำเนินการ ประกอบกับการที่มีระเบียบข้อบังคับตลาด และคณะกรรมการตลาดที่ทำหน้าที่ดูแลและบริหารจัดการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ต่างเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ตลาดชุมชนประสบความสำเร็จ

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

ตลาดชุมชนมีความยั่งยืน เนื่องจากมีระเบียบข้อบังคับตลาดที่ชัดเจน ควบคุมดูแลตลาดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารตลาดขึ้นมาบริหารจัดการกันภายในชุมชนเอง นอกจากนี้จากการดำเนินการที่ผ่านมาตลาดมีกำไรจากผลประกอบการเดือนละกว่า 4,000 บาท ซึ่งจะจัดสรรไว้เป็นเงินทุนในการขยายตลาดหรือใช้ในสาธารณประโยชน์ต่อไป

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล : นายชอน พิมพ์กลาง
ตำแหน่ง : นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง
ที่อยู่ : หมู่ 10 ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 480109
โทรศัพท์ : (042) 511 - 076

ชื่อ-นามสกุล : นายวรพจน์ เข้มปัญญา
ตำแหน่ง : ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
หน่วยงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง
ที่อยู่ : หมู่ 10 ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 480109
โทรศัพท์ : (042) 511 - 076

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีนใหม่ : พ.ศ. 2545

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 10 ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 480109
ขนาดพื้นที่	23.69 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	4,234,541.10 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
งบประมาณรายได้	4,026,381.89 บาท (ปีงบประมาณ 2545)
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	5 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ 1 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	8,662
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตประชาคม	ตำบลบ้านกลางอยู่ห่างจากตัวอำเภอเมือง ประมาณ 28 กิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นที่ลุ่ม บางพื้นที่ เป็นห้วย หนอง และบึง ประกอบด้วย 13 หมู่บ้าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลัก คือ ทำนา ทำ สวน อาชีพเสริม คือ เลี้ยงไก่ โค กระบือ ด้านสังคมมี โรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง สถานเอนกมัย 2 แห่ง วัด/สำนักสงฆ์ 8 แห่ง และ ตลาดชุมชน 1 แห่ง